

Аліна ВРАДІЙ

МІКРОНАВЧАННЯ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ МЕТОД НАВЧАННЯ ІСТОРІЇ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Найважливішою особливістю кожного вчителя є не тільки досконале вміння навчати, але й навчити. Особливо гостро ця проблема постала в період локдауну, оскільки школярі стали більш втомленими і менш зацікавленими в навчанні. Сучасні учні хочуть навчатися швидко, ефективно та мобільно. Один із способів надати їм таку можливість – запроваджувати мікронавчання, яке після впровадження онлайн-навчання у всьому світі стало популярним новим освітнім трендом.

Концепцію мікронавчання сформулював Чарльз Вебер, сутність якої полягає у вивченні порівняно невеликої частини навчального матеріалу (що цілком уміщується на екрані КПК чи мобільного телефону) та короткотермінового навчання [3].

Мікронавчання висвітлено у працях зарубіжних та вітчизняних вчених, зокрема, К. Авраменко, С. Вітвицької, С. Семерікова, В. Старости, Л. Чередниченко, Е. Щеглової та інших. У своїх дослідженнях вчені розглядають метод мікронавчання як один із найбільш перспективних напрямків новаторського підходу в педагогіці на сучасному етапі її розвитку. С.О. Семеріков, М.І. Стрюк, Н.В. Моїсеєнко розглядають мікронавчання як психологічну основу мобільного навчання, яке, в свою чергу, є різновидом дистанційного та електронного навчання [3].

Термін «мікронавчання» вперше уведений в 2004 році в роботі Герхарда Гасслер (Gassler, G., Hug, T., & Glahn, C. (2004). Integrated Micro Learning–Anoutline of the basic method and first results) [1], де описано перші результати впровадження мікронавчання, що досліджувалися.

На сьогодні існує достатня кількість визначень мікронавчання. Так С. Семеріков, доктор педагогічних наук, визначає мікронавчання як «термін, який може бути використаний для опису неформального навчання та отримання знань в мікроконтентних, мікромедіа чи багатозадачних середовищах [2].

Але, на думку В.Є. Величка, доктора педагогічних наук, О.Г. Федоренко, кандидата педагогічних наук, найпоширеніший варіант визначення мікронавчання запропонував Тео Хуг (Theo Hug), що базується на семи параметрах: [2]

1. Час: порівняно короткі зусилля, оперативні витрати, рівень використання часу, вимір часу, суб'єктивний час

2. Зміст: маленькі або дуже маленькі одиниці навчальної інформації, вузькі теми, досить прості питання тощо;

3. Навчальна програма: частина навчальної програми, частини модулів, елементи неформального навчання тощо;

4. Форма: фрагменти, аспекти, епізоди, «часточки знань», елементи навичок тощо;

5. Процес: окремий, супутній або фактичний, локалізована або інтегрована діяльність, ітераційний метод, управління увагою, обізнаність (входження

в процес або перебування в процесі) тощо;

6. Середовище: друковане, електронне, мономедіа, мультимедіа, інтермедіа тощо;

7. Тип навчання: повторюваний, активний, рефлексивний, прикладне навчання, цілеспрямоване чи проблемне, навчання «у дорозі», навчання в класі, корпоративне навчання, свідоме проти несвідомого тощо.

Щоб ефективно використовувати *microlearning* – розбивання матеріалу на «правильні» шматки, – необхідно розуміти структуру навчального процесу. У 2000 році дослідник освіти Баррі Циммерман (Barry J. Zimmerman) запропонував поділити навчальний процес на три фази:

1. Обмірковування заздалегідь – мотивація та постановка мети.

2. Виконання – вчити, перевіряти, вчити далі, знову перевіряти – так проходить фаза виконання.

3. Самооцінювання – оцінка та висновки.

Приклади мікронавчальної діяльності:

- читання абзацу тексту;
- прослуховування короткого інформаційного подкасту або перегляд освітнього відеокліпу;
- перегляд флеш-карти;
- запам'ятовування слів, словосполучень, визначень або формул;
- вибір відповіді на запитання;
- сортування набору елементів мікроконтенту в хронологічному порядку;
- відповідь на запитання відкритого типу;
- навчання у процесі мікрогри;
- написання фрагменту програми (короткої функції);
- складання короткого вірша.

Мікронавчання, як метод навчання, широко використовується вищими навчальними закладами. Але останнім часом на мікронавчання почали звертати увагу і вчителі. Оксана Хомич, вчителька-методистка Новопечерської школи, вважає, що в сучасних умовах навчання діти зустрілись з небувалим обсягом інформації та водночас відчули брак часу на ґрунтовне вивчення кожного предмета. Мікронавчання в цьому сенсі – як рятівна вітамінка: миттєво вбиває учнівську нудьгу, без проблем тримає увагу дітей протягом 2–4 хвилин, допомагає довготривалому запам'ятовуванню інформації [6].

Ключові характеристики мікронавчання у школі – стислість і цікавий контент. Контент поєднує в собі невеликі навчальні блоки, які можуть включати текст і мультимедіа (відео та аудіофайли), зображення (фото та ілюстрації), ігри (прості завдання на одному екрані), тести та вікторини в стилі Quiz.

Як універсальний метод, мікронавчання використовується під час офлайн-, онлайн-навчання, а також змішаного навчання.

У своїй педагогічній практиці я почала використовувати метод мікронавчання порівняно недавно. Особисто мене цей метод зацікавив тому що:

- Дає змогу покращувати оцінки за допомогою легкого інструментарію, н. п. за допомогою тестів у Google Формх і в Quizlet.

Тест Quizlet 10 клас. Історія України. Тема: «Розгортання Української революції. Боротьба за відновлення державності»

4 запитання "вірно-невірно"

- 1) засилля різноманітних збройних формувань, як правило, із селян, в умовах відсутності реальної державної влади; 2) період в історії визвольних змагань 1918-1919 років.
→ Отаманщина
 Вірно Невірно
2. Незалежна церква, тобто така, що має самоврядування (мова йде про Православну церкву).
→ «Українізація» армії
 Вірно Невірно
3. течія ліво-радикального крила РСДРП після її розколу на більшовиків і меншовиків. — Назва «більшовики» походить з історичного моменту, коли прихильники ленінської концепції побудови пролетарської партії виявилися в більшості при голосуванні головних питань Статуту РСДРП та керівних органів партії на Другому з'їзді партії у 1903 році.
→ «більшовизм»
 Вірно Невірно
4. спочатку український представницький орган політичних, громадських, культурних та професійних організацій; згодом, після Всеукраїнського національного конгресу — революційний парламент України, який керував українським національним рухом
→ Українська Центральна Рада (УЦР).
 Вірно Невірно

- Навчання стає доступним цілодобово, оскільки, по-перше, використовуються зручні платформи, н. п., Google Classroom, Всеосвіта (Журнал (мої класи)), онлайн-платформа з громадянської освіти citizen.in.ua. які завжди є відкриті і дозволяють учням навчатися в будь який час. По – друге, матеріали курсу адаптовані для різних гаджетів, щоб ученя не залежав лише від комп'ютера, а міг подивитися матеріали навіть на своєму смартфоні чи планшеті.

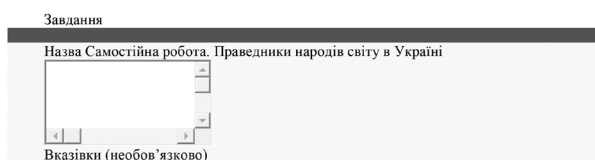
- Використання мікронавчання дає змогу вчителю скоротити час оцінювання знань учнів завдяки наявності функції автоматичного

виведення оцінки за виконане завдання у платформі для мікронавчання. Така функція передбачена на Всеосвіті у розділі Журнали (мої класи). У цьому розділі вчитель може спостерігати за активністю учнів у режимі реального часу, бачити їхню динаміку та прогрес виконання завдання.

- Мікронавчання можна використовувати як домашнє завдання. На мою думку, тут доцільно використовувати метод «Перевернутий урок». Для домашньої роботи учні отримують випереджальне завдання – опрацювати відео з певної теми. На уроці вчителю вже не потрібно пояснювати матеріал. Він має змогу перевірити, що учні зрозуміли, що ні, що було легко, що потребує додаткової уваги, виконати вправи на закріплення.

Н. п. Урок з історії України. 10 клас. Розділ «Україна в роки Другої світової війни». Тема: Окупація України військами Німеччини та її союзниками.

Завдання

1. Переглянути відеоматеріал.
2. Дати відповідь на питання : Кого і чому в історії називають праведниками народів світу?

Спогади українських праведників народів світу
Відео YouTube 3 хвилини

Рис. 1 Мікронавчання на платформі Google Classroom

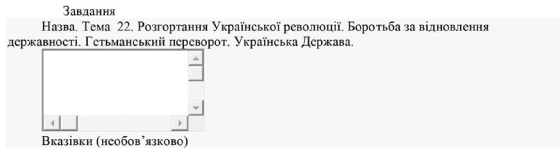
- Мікронавчання можна використовувати для підготовки учнів до ЗНО.

Так, готуючи учнів 11 класу до ЗНО з історії України, намагаюся повноцінно використовувати можливості платформи Google Classroom.

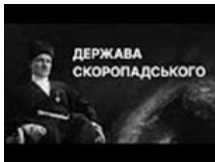
Відповідно до програми ЗНО з історії України в Google Classroom ЗНО 11 клас історія створено наступні розділи: теоретичний матеріал (об'єднаний по класах), тести (підібрані до кожної теми програми), флеш-карти на засвоєння дат і термінів, передбачених програмою.

Підбираючи теоретичний матеріал, перевагу віддала спецпроекту Edera та Освіторії «Історія України в історіях». Особливістю спецпроекту є лайфаки, відео, подкасти, тексти, розраховані на учнів від низького до високого рівня знань і відповідно до вимог мікронавчання.

Н. п. вивчення теми 22. Розгортання Української революції. Боротьба за відновлення державності.

1. Переглянути відеоматеріал
2. Пройти тест на Всеосвіта за посиланням

Держава Скоропадського |
ІСТОРІЯ УКРАЇНИ Відео
YouTube 3 хвилини

Проходження тесту: Брестський мир. Геґманат Скоропадського. <https://vseosvita.ua/test/start/ddz106>

Рис. 2. Мікронавчання на платформі Google Classroom. Підготовка до ЗНО

Н. п. флеш-карта на засвоєння понять з теми «Розгортання української революції. Боротьба за відновлення державності».

Рис. 3. Мікронавчання на платформі Google Classroom. Підготовка до ЗНО. Флеш-карта https://quizlet.com/_9ttvd7?x=1jqt&i=39hb0n

• Мікронавчання можна використовувати під час уроку, якщо доступні комп'ютери та мобільні пристрої.

Гарну можливість реалізувати цю ідею в життя дає Всеосвіта за допомогою Інструмента педагога «Журнали (мої класи)». У розділі

«Створення уроку» передбачені 4 типи завдань. [8]

Створити завдання:

Теоретичний блок +

Завдання з вільним вводом +

Завдання з тестом +

Завдання з файлом +

Теоретичний блок містить теоретичну частину уроку, інформацію щодо нової теми або завдання, яке необхідно виконати. У цей блок легко додаються зображення, аудіо- чи відеофайли.

Завдання з вільним вводом передбачає розгорнуту відповідь учня.

Завдання з тестом передбачає безпосереднє проходження тестування. Тест можна обрати за допомогою пошукового фільтра або створити новий.

Завдання з файлом. Учень має змогу прикріпити необмежену кількість файлів з виконавими завданнями чи зображеннями.

За допомогою розділу «Створення уроку» відбувається організація навчального процесу на фазах виконання та самооцінка.

Н. п. Історія України. 9 клас.

Тема: Суспільно-політичне життя західноукраїнських земель

Учням дається 10-15 хвилин на перегляд і виконання завдань. У режимі реального часу видно, на якому етапі виконання роботи перебуває учень: **не відкрито, спливає час проходження, в процесі та виконано (потребує перевірки)**. Після виконання учнями завдань можна продовжити обговорення теми.

Завдання №1 Теоретичний блок

Редагувати

Політизація українського національного руху в 90-ті рр. 19 ст.

Створення політичних партій. Переглянути відеоурок.

<https://youtu.be/kSGsuODdIGg>

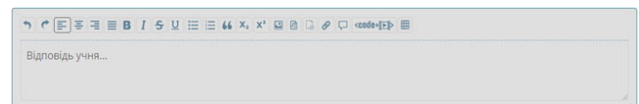
1. Назвати перші політичні партії в історії України.

2. Визначити ідею, спільну для українських політичних партій.

Завдання №2 Вільне введення тексту

Редагувати

Чи погоджуєтесь ви з думкою, що в другій половині XIX ст. відбулася політизація суспільного руху Західної України?

Завдання №3 Завантаження файлу

Редагувати

Виконати завдання 4, ст. 194 підручника Історія України. 9 клас. В. Власов

Рис. 4. Мікронавчання на Всеосвіта.

Досить ефективним, на мій погляд, є застосування методу мікронавчання на уроках громадянської освіти за допомогою онлайн-платформи з громадянської освіти citizen.in.ua. Дана платформа передбачає два варіанти роботи у ході вивчення курсу громадянської освіти: онлайн-курс та інтерактивний підручник. Онлайн-курс містить навчальні відео уроки, обговорення, тести та завдання, що дає змогу вивчення курсу в рамках освітнього процесу чи самостійно. Інтерактивний підручник має на меті використання лише текстових та візуальних матеріалів.

Н. п. вивчення розділу «Україна, Європа, світ».

Тема 7.6 Європейська інтеграція

Учні пропонуються самостійно переглянути відеоматеріал («перевернутий урок») вдома. На уроці вчитель має змогу поспілкуватися з учнями по даній темі, більше приділити увагу виконанню практичних завдань.

Україна, Європа, світ

Тема 7.6 Європейська інтеграція (https://www.citizen.in.ua/topic_online-YEvropejska_integraciya-ua)

У цій темі ви дізнаєтесь про витоки і процес європейської інтеграції. На основі різноманітних джерел зможете проаналізувати основні принципи інтеграційної розбудови ЄС та головні аспекти Європейської політики добросусідства, а також обговорити проблеми, пов'язані з перспективами збереження та розширення ЄС.

Під час практичного блоку уроку будемо добирати з різних джерел інформацію про Європейську політику добросусідства.

Тема 7.6. Як і чому відбувається процес європейської інтеграції (https://youtu.be/l6la1G_c_k8)

Відео
 Текст відео
 Інтерактив
 Підручник
 Додатково
 Завдання

Картка підсумкового оцінювання:	
Розуміємо	Тести
Назва тесту: Україна, Європа, світ	
Досліджуємо	Встановлення відповідності
Назва: Україна, Європа, світ	
Діємо	ЕССЕ
Назва: Україна, Європа, світ	

Отже, мікронавчання, як інноваційний метод, має ряд практичних переваг:

- підвищує зацікавленість учнів навчальним процесом
- виховує в учнів такі риси як самоорганізація, відповідальність, ініціативність
- відкриває перед вчителем ряд нових дидактичних рішень для збільшення обсягу подачі інформації.
- засвоєний за його допомогою матеріал легко «дістати» з пам'яті та застосувати на практиці
- мікронавчання – це про цікавий матеріал у стислому вигляді

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. В.Є. Величко, О.Г. Федоренко. Організація навчальної діяльності за технологією мікронавчання під час пандемії COVID-19/ Технології електронного навчання, 4(2020), ISSN 2709-84000. – С. 67-69. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://texel.ddpu.edu.ua/index.php/TeXEL/article/view/14>
2. В'ячеслав Різник, Тарас Мельник. Мікронавчання як перспективний метод підготовки висококваліфікованих фахівців. – С. 73-76. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://humanitarium.com.ua/article/download>
3. С.О. Семеріков, М.І. Стрюк, Н.В. Моїсеєнко. Мобільне навчання: історико-технологічний вимір. – С. 201-202. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://core.ac.uk/download/pdf/77240859.pdf>
4. Microlearning – малими кроками до великих результатів. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://blog.ed-era.com/microlearning-malimi-krokami-do-vielikikh-riezultativ/>
5. Мікронавчання: практичні нотатки. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.futureschool.online/post/microlearning/>
6. Мікронавчання: Як новий освітній тренд мотивує вчитися сучасних дітей. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://osvitoria.media/experience/mikronavchannya-yak-novuj-osvitnij-trend-motyvuje-vchytysya-suchasnyh-ditej>
7. Microlearning – малими кроками до великих результатів. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://blog.ed-era.com/microlearning-malimi-krokami-do-vielikikh-riezultativ/>
8. Розділ «Мої класи» як онлайн-інструмент для ефективного управління навчанням. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://vseosvita.ua/news/rozdil-moi-klasy-iak-onlain-instrument-dlia-efektyvnoho-upravlinnia-navchanniam-30459.html>

Рис. 5. Мікронавчання на citizen.in.ua